

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/10/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121441760
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:6121441760.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudcov: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Dominika Horváthová, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, adresa C., D. XXXX/XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou: JUDr. Milan Ficek, advokát, s.r.o., so sídlom Bratislava, Žilinská 14, IČO: 47 232 757, proti žalovanej: E. F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., I. XXX/XX, zastúpenej advokátkou: JUDr. Barbora Petrovič, so sídlom Trnava, Hlavná 44, o zaplatenie 3.000,- Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 16C/1/2022-114 zo dňa 8.4.2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd v celom rozsahu vyhovel žalobe žalobcu, keď vo výroku rozhodol nasledovne:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 3.000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.000 eur od 6.1.2021 do zaplatenia a náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 158,45 eur a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobcovi sa voči žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Pri rozhodovaní prvoinštančný súd vychádzal z preukázaného skutkového stavu, keď ustálil, že žalobca ako budúci kupujúci a žalovaná ako budúca predávajúca uzavreli dňa 21.8.2018 Zmluvu o budúcej kúpnej zmluve (ďalej aj ako „Zmluva“ v príslušnom gramatickom tvare). V čl. II. bod 2.1 Zmluvy sa zmluvné strany zaviazali, že uzavrú najneskôr do 31.12.2020 Kúpnu zmluvu, ktorou sa prevedie z vlastníctva budúceho predávajúceho do vlastníctva budúceho kupujúceho vlastníctvo nehnuteľností uvedených v bode 1.1 zmluvy, a to nehnuteľnosť nezapísanú na liste vlastníctva v okrese Trnava, obec J., k. ú. J. - a) záhradnú chatku - stavba bez súpisného čísla, ktorá sa nachádza na pozemku s parc. č. 2409/1. Pričom v uvedenom bode súčasne budúci predávajúci prehlásil, že pred uzavretím riadnej kúpnej zmluvy nadobudne: b) pozemok pod stavbou - druh pozemku zastavané plochy a nádvoria s výmerou 20 m², c) pozemok - druh pozemku záhrada o výmere 366 m² a d) podiel na pozemkoch spoločných ciest a prízjazdových komunikácií tak, ako budú určené pri rozparcelovaní záhradkárskej osady. Zmluvné strany sa v čl. II. bod 2.4 dohodli na kúpnej cene nehnuteľnosti špecifikovanej v bode 1.1 písm. a) 20.000 eur. Súčasne uviedli, že kúpna cena v sebe nezahŕňa odplatu za odkúpenie pozemkov od záhradkárskej osady, ktorej prináležia. Budúci predávajúci sa zaviazal, že náklady, ktoré vzniknú budúceму predávajúcemu s odkúpením pozemkov od záhradkárskej osady mu v totožnej miere nahradí.

3. V zmysle čl. II. bod 1 Zmluvy, budúci predávajúci je oprávnený od tejto Zmluvy odstúpiť, ak do dátumu uvedeného v čl. I. ods. 1 tejto Zmluvy: a) budúci kupujúci neuzavrie s budúci predávajúcim Kúpnu zmluvu z akéhokoľvek dôvodu na strane budúceho kupujúceho, alebo b) budúci kupujúci nebude vedieť preukázať dostatok finančných prostriedkov na úhradu celej kúpnej ceny nehnuteľnosti. V zmysle čl.

III. bod 3.3 Zmluvy, budúci predávajúci sa zaväzuje, že do momentu uzavretia kúpnej zmluvy budú nehnuteľnosti právne vysporiadané a pripravené k prevodu. V zmysle čl. III. bod 3.4 Zmluvy, budúci predávajúci a budúci kupujúci sa dohodli, že nehnuteľnosti budú do užívania protokolárne odovzdané budúcemu kupujúcemu ešte pred podpisom kúpnej zmluvy, a to do 10 dní od pripísania prvej časti kúpnej ceny na účet budúceho predávajúceho. V zmysle čl. IV. bod 4.1 Zmluvy, budúci kupujúci môže od tejto zmluvy odstúpiť len v prípade, ak sa ktoréhoľvek z vyhlásení budúceho predávajúceho uvedené v bodoch 1.4, 3.3 a 3.4 tejto zmluvy ukáže ako nepravdivé alebo sa stane nepravdivým do uplynutia lehoty uvedenej v bode 2.1 tejto zmluvy. Budúci predávajúci má právo od tejto zmluvy odstúpiť len v prípade, ak budúci kupujúci neuhradí prvú časť dohodnutej kúpnej ceny za podmienok uvedených v bode 2.4 písm. a) tejto zmluvy. Odstúpenie od zmluvy treba druhej strane oznámiť písomne. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje a každá zo zmluvných strán je povinná vydať všetko, čo podľa zrušenej zmluvy dostala, pričom sa primerane použije ustanovenie § 560 Občianskeho zákonníka. Týmto nie je dotknutý nárok na úhradu paušálnej náhrady výdavkov podľa bodov 4.2, 4.3, 4.4 a 4.5 tejto zmluvy a úhrada vzniknutej škody. Podľa čl. IV. bod 4.2 veta druhá, tretia, štvrtá a piata, strany sa dohodli na celkovej sume paušálnej náhrady výdavkov vo výške 3.000 eur. Nárok na úhradu paušálnej náhrady výdavkov vzniká len tej strane, ktorá nespôsobilá neuzavretie kúpnej zmluvy na nehnuteľnosť podľa bodu 1.1 tejto zmluvy. Strany prehlasujú, že výška paušálnej náhrady výdavkov je primeraná, nejaví sa im príliš vysoká a nebola dojednaná v rozpore s dobrými mravmi. Paušálna náhrada výdavkov je splatná najneskôr do 5 dní od márneho uplynutia lehoty, kedy malo dôjsť k podpisu kúpnej zmluvy alebo do 5 dní od oznámenia druhej strany. Podľa čl. IV. bod 4.4 Zmluvy, ak budúci predávajúci poruší povinnosť v dojednanej lehote uzavrieť kúpnu zmluvu z akéhokoľvek dôvodu na jeho strane, alebo ak budúci predávajúci prevedie vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na inú osobu ako na budúceho kupujúceho, alebo ak poruší ustanovenia bodov 1.4, 3.1, 3.2 alebo 3.3 tejto zmluvy, je povinný zaplatiť budúcemu kupujúcemu paušálnu náhradu výdavkov. V tomto prípade sa budúci predávajúci zaväzuje, že najneskôr v lehote 5 dní od márneho uplynutia lehoty, kedy malo dôjsť k podpisu kúpnej zmluvy alebo do 5 dní od oznámenia druhej strany, vráti v plnej výške budúcemu kupujúcemu uhradenú prvú časť dohodnutej kúpnej ceny. Podľa čl. V. bod 5.9 Zmluvy, zmluvné strany prehlasujú, že si zmluvu pred podpísaním pozorne prečítali a obsahu zmluvy porozumeli, že zmluva bola uzavretá na základe ich slobodnej a vážnej vôle, nebola uzavretá v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok a na znak súhlasu ju podpisujú.

4. Žalobca ako budúci kupujúci listom zo dňa 13.5.2021 vyzval žalovanú na úhradu sumy 3.000 eur z titulu Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z dôvodu neuzavretia riadnej kúpnej zmluvy. Poukázal na čl. IV. bod 4.2 a 4.4 zmluvy, z ktorých vyplýva, že pokiaľ sa neuzavrie v dohodnutej lehote kúpna zmluva a nedôjde k odstúpeniu od zmluvy, je zmluvná strana, ktorá neuzavretie zmluvy zavinila, povinná zaplatiť druhej zmluvnej strane paušálnu náhradu výdavkov vo výške 3.000 eur. Uviedol, že zmluva sa neuzavrela nie z dôvodu vis maior, ale z dôvodu, že žalovaná nespĺnila povinnosť vysporiadať pozemky. Súčasne uviedol, že v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka si uplatňuje náhradu nákladov, ktoré mu vznikli s uplatnením pohľadávky v sume 158,45 eur a to za vypracovanie a odoslanie predmetnej výzvy.

5. Na uvedený list žalovaná odpovedala cestou svojho právneho zástupcu dňa 27.5.2021, pričom poukázala na neprijateľné podmienky a ustanovenia, zmluvu o budúcej kúpnej zmluve považovala za diskriminačnú a v rozpore s dobrými mravmi. Plnenie, ktoré bolo predmetom zmluvy bolo nezávislé od pôsobenia žalovanej a nemohla aktívne ovplyvniť výsledok, keďže vec v danej oblasti rieši viac ako 100 budúcich vlastníkov. Opätovne poukázala na to, že žalobca využíval nehnuteľnosť, chatku, a neuhradil nájomné.

6. Právne prvoinštančný súd vec posúdil na základe aplikácie ust. § 37 ods. 2, § 39, § 50a ods. 1, 2, 3, § 121 ods. 3, § 517 ods. 2, § 544 ods. 1 a 2, § 588 Občianskeho zákonníka (zák. č. 40/1964 Zb. – ďalej aj len OZ), a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

7. Na základe vykonaného dokazovania prvoinštančný súd dospel k záveru, že medzi stranami sporu bola platne uzavretá Zmluva o budúcej kúpnej zmluve zo dňa 21.8.2018, na základe ktorej sa žalobca, ako budúci kupujúci a žalovaná, ako budúca predávajúca zaviazali uzavrieť najneskôr do 31.12.2020 kúpnu zmluvu na nehnuteľnosti nezapísané na liste vlastníctva v okres Trnava, obec J., k. ú. J. a to záhradnej chatky bez súp. čísla na pozemku s parc. č. 2409/1. Súčasne žalovaná v postavení budúcej predávajúcej vyhlásila, že nadobudne pozemok pod stavbou o výmere 20 m² s parc. č., ktoré mu bude

pridelené, ako i záhrady o výmere 366 m² s parc. č., ktoré mu bude pridelené a podiel na pozemkoch spoločných ciest a príjazdových komunikácií. Strany sporu sa v čl. II. bod 2.1 Zmluvy dohodli, že riadnu kúpnu zmluvu uzavrú do 31.12.2020. V bode 2.4 predmetného článku sa dohodli na kúpnej cene 20.000 eur, ktorá nezahŕňa odplatu za odkúpenie pozemkov od záhradkárskej osady, pričom budúci kupujúci sa zaviazal, že náklady, ktoré vzniknú budúcemu predávajúcemu s odkúpením pozemkov od záhradkárskej osady mu v totožnej miere uhradí. Pre prípad neuzavretia kúpnej zmluvy ani platného odstúpenia od zmluvy si zmluvné strany v čl. IV. bod 4.2 dohodli povinnosť uhradiť druhej strane paušálnu náhradu výdavkov v sume 3.000 eur. Nárok na úhradu paušálnej náhrady výdavkov tak vznikne len tej strane, ktorá nespôsobila neuzavretie kúpnej zmluvy. Navyše strany prehlásili, že výška tejto náhrady je primeraná, nejaví sa privysoká a nebola dojednaná v rozpore s dobrými mravmi. V danom prípade žalovaná zavinila, že nedošlo k uzavretiu riadnej kúpnej zmluvy, keď nespĺnila povinnosť, na ktorú sa v zmluve o budúcej kúpnej zmluve zaviazala v čl. I. bod 1.1 pod písmenom b) a c) a ani platne neodstúpila od zmluvy. Bolo zrejmé, že žalobca mal záujem na nadobudnutí nehnuteľnosti vymedzenej v čl. I. bod 1.1 ako celku.

8. V konaní žalovaná namietala neplatnosť uvedenej zmluvy s ohľadom na § 37 ods. 2 a § 39 Občianskeho zákonníka majúca za to, že plnenie v zmluve je nemožným plnením a zmluva bola v rozpore s dobrými mravmi a diskriminačná voči jednej zmluvnej strane, ktorou bola práve žalovaná. Tiež tvrdila, že dojednanie, z ktorého vyplývala jej zodpovednosť za porušenie povinnosti uzavrieť riadnu kúpnu zmluvu, je neprijateľnou podmienkou. Z vykonaného dokazovania mal prvoinštančný súd jednoznačne preukázané, že žalovaná uzavrela zmluvu slobodne, k jej podpisu nebola nútená, keď sama v rámci svojho výsluchu uviedla, že mala záujem chatku predať. Zmluvu o budúcej kúpnej zmluve medzi stranami sporu, ktoré boli fyzickými osobami, pripravovala realitná kancelária, ktorú vybrala žalovaná, a to na základe požiadaviek zmluvných strán, keď súčasne z emailovej komunikácie predloženej žalobcom na č. I. 99-100 vyplývalo, že realitný maklér komunikoval zmluvu s oboma zmluvnými stranami a dopĺňal zmluvu podľa ich požiadaviek. Z uvedeného tak nevyplývalo, že by Zmluva obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky, keď zmluvné strany rokovali o obsahu Zmluvy pred jej podpisom, a to bez snahy niektorej z nich zapracovať zmluvné podmienky nevýhodné, resp. v nerovnováhe voči niektorej zo zmluvných strán. Toto skutkové tvrdenie žalovaná súdu nepreukázala, keď z vykonaného dokazovania mal súd preukázaný opak. Žalovaná sama vo svojej výpovedi potvrdila, že si zmluvu pred podpisom mala možnosť prečítať a preto bola uzročená aj s ustanoveniami týkajúcimi sa povinnosti nahradit' paušálnu náhradu výdavkov. Uvedené výdavky mali povahu zmluvnej pokuty, ktorú bola povinná nahradit' tá zmluvná strana, ktorá spôsobila porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy. Žalovaná sa v zmluve zaviazala, že nadobudne pozemky pod chatkou do svojho výlučného vlastníctva a následne ich prevedie na žalobcu. Termín uzavretia riadnej kúpnej zmluvy bol 31.12.2020, hoci žalovaná navrhovala skorší termín a to 31.12.2019. Bolo zrejmé, že pri uzavretí zmluvy o budúcej kúpnej zmluve si žalovaná bola istá, že dôjde k vysporiadaniu pozemkov v záhradkárskej osade a aktívne vyvíjala činnosť smerujúcu k splneniu tejto povinnosti jej vyplývajúcej zo zmluvy a bola si vedomá, že sa v zmluve zaviazala na splnenie tejto povinnosti. Bolo zrejmé, že žalovaná bola presvedčená o tom, že dôjde k vysporiadaniu pozemkov a z tohto dôvodu aj zmluvu o budúcej kúpnej zmluve slobodne podpísala. Preto súd považoval jej následné tvrdenia o neplatnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z dôvodu nemožnosti plnenia za účelové. Žalovanej nič nebránilo účinne odstúpiť od zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Navyše prvoinštančný súd poukázal na rozhodnutie Rv I 390/1944 podľa ktorého, „nejde o nemožnosť plnění podle § 1447 obč. zák., nýbrž o nedostiznost, kterou nutno posuzovati podle § 7, druhé věty obč. zák., nastaly-li po uzavření smlouvy okolnosti, pro něž je její plnění spojeno pro dlužníka s takovou námahou a obětí, jež mu nelze rozumně přičítati.“ Tvrdenie žalovanej, že suma 3.000 eur v zmluve upravená ako paušálna náhrada výdavkov za porušenie povinnosti, má predstavovať sumu za pozemok, ktorý mala žalovaná nadobudnúť do svojho výlučného vlastníctva od záhradkárskej osady a následne previesť na žalobcu, súd považoval za účelové, v snahe zbaviť sa splnenia záväzku vyplývajúceho z porušenia povinnosti, nakoľko z textu zmluvy jasne vyplývalo, že strany si dojednali kúpnu cenu za chatku 20.000 eur v zmysle čl. II. bod 2.4 a v tom istom článku uviedli, že uvedená kúpna cena nezahŕňa odplatu za odkúpenie pozemkov od záhradkárskej osady, na úhradu ktorej odplaty sa zaviazal budúci kupujúci. Preto nebolo možné stotožňovať paušálnu náhradu výdavkov s odplatom za odkúpenie pozemkov od záhradkárskej osady. Súd prvej inštancie nemohol súhlasiť s vyjadrením právnej zástupkyne žalovanej, že priznanie žalovanej sumy by bolo v hrubom rozpore s dobrými mravmi, pretože žalobca neutrpel ujmu. Zo zmluvy jasne vyplývali povinnosti pre obe zmluvné strany. Paušálna náhrada výdavkov bola určená ako zmluvná pokuta pre prípad konkrétnych porušení povinností uvedených v zmluve a to pre obe zmluvné strany. Nárok na ňu preto nezávisel od toho, či niektorá zmluvná strana utrpela ujmu, ale

nárok závisel od toho, či došlo k porušeniu povinnosti zo zmluvy. A v danom prípade bolo nesporné, že k porušeniu povinnosti zo zmluvy došlo a z tohto dôvodu bola žalovaná povinná nahradiť paušálnu náhradu výdavkov žalobcovi.

9. Prvoinštančný súd nesúhlasil ani s tvrdením žalovanej, že je voči nej zmluva diskriminačná, nakoľko povinnosť úhrady paušálnej náhrady výdavkov sa vzťahovala na obe zmluvné strany a bola dojednaná pre prípad porušenia povinnosti zmluvnej strany. Opätovne súd zdôraznil, že zmluva bola pripravovaná nie žalobcom, ale treťou osobou, realitnou kanceláriou, ktorej žalovaná zverila predaj svojej nehnuteľnosti. Súdnemu nemal preukázané, že by mal žalobca akýmkoľvek spôsobom záujem diskriminovať žalovanú. Zmluvu mala možnosť si prečítať a bola uzrozumená s jej dojednaniami. Ak s niektorými nesúhlasila, mala možnosť sa obrátiť na realitnú kanceláriu, ktorá požiadavky oboch zmluvných strán zapracovávala a následne im predkladala na podpis. Uvedené vyplývalo aj z emailovej komunikácie predloženej žalobcom (č. l. 99-100). Tvrdeniami žalovanej o tom, či žalobca nehnuteľnosť užíval a či do nej investoval peňažné prostriedky, sa súd nezaoberal, keďže neboli predmetom tohto sporu a pre rozhodnutie vo veci boli irelevantné. Prvoinštančný súd nemal preukázané tvrdenia žalovanej o neplatnosti zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre údajný rozpor s dobrými mravmi. Právny úkon sa prieči dobrým mravom, ak sa jeho obsah (bez ohľadu na zmluvnú vôľnosť tento obsah stanovíť, na to, kto rozpor s dobrými mravmi zaviniť, a na to, či druhá strana pri vzniku zmluvy bola v dobrej viere) ocitne v rozpore so všeobecne uznávanou mienkou, ktorá vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi určuje, aký má byť obsah ich správania, aby bolo v súlade so základnými zásadami mravného poriadku demokratickej spoločnosti. Dobré mravy netvorí spoločenský normatívny systém, ale sú skôr merítkom etického hodnotenia konkrétnych situácií zodpovedajúcim všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti, poctivého správania a pod. S ohľadom na uvedené a vykonané dokazovanie prvoinštančný súd dospel k záveru, že zmluva nebola v rozpore s dobrými mravmi a ani dojednanie o paušálnej náhrade výdavkov. Súdnym výsluchom strán sporu zistil, že mali záujem na uzavretí riadnej kúpnej zmluvy a obe zmluvné strany boli v dobrej viere a v snahe splniť povinnosti vyplývajúce zo zmluvy. Obe strany konali poctivo a tvrdenia žalovanej ohľadom rozporu zmluvy s dobrými mravmi tak súd vyhodnotil ako účelové, v snahe vyhnúť sa splneniu žalobou uplatneného nároku.

10. Právna zástupkyňa žalovanej v rámci záverečnej reči z dôvodu procesnej opatrnosti uviedla, že žalovaná nebola schopná jednorazovo za žiadnych okolností uhradiť žalobcovi ním požadovanú istinu a v krajnom prípade by bola schopná plniť jedine v splátkach. V zmysle § 232 CSP, ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradím ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že súd môže povoliť žalovanému splácať dlh v splátkach. Avšak aj táto časť výroku rozhodnutia súdu musí byť podložená zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo zakladali záver súdu, že vzhľadom k povahe prejednávanej veci, priznanému nároku a osobným pomerom účastníkov, je vhodné použiť výnimku zo zákonnej zásady. Prvoinštančný súd postupoval v súlade s § 167 CSP, keď doručoval žalobu s prílohami na vyjadrenie žalovanej a následne po replike a duplike nariadil termín pojednávania. Spolu s doručením predvolania na pojednávanie súd strany sporu poučil o sudcovskej koncentrácii konania v zmysle § 153 CSP. Následne na pojednávaní vo veci v rámci predbežného právneho posúdenia uviedol svoj právny názor. Žalovaná počas uvedených úkonov sporovala a popierala oprávnenosť nároku žalobcu v celom rozsahu. V priebehu konania ani netvrdila a ani nepreukazovala skutočnosti odôvodňujúce jej zlé sociálne postavenie, z ktorého dôvodu súd nezisťoval ani pomery na strane žalobcu, a teda skutočnosti relevantné pre rozhodnutie súdu povoliť žalovanej splácať dlh v splátkach. Právna zástupkyňa žalovanej až v rámci záverečnej reči poukázala na neschopnosť žalovanej uhradiť žalovanú sumu jednorazovo a to z dôvodu procesnej opatrnosti. Súdnemu považuje uvedený postup žalovanej za účelovú obranu, navyše uplatnenú po tom, čo boli strany sporu poučené o sudcovskej koncentrácii konania. Žalovanej nič nebránilo, aby tvrdenia o svojom zlom sociálnom postavení uplatnila v priebehu konania už skôr a to so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania a súčasne, aby súdu predložila relevantné doklady, ktoré by preukazovali tieto skutočnosti. Súdnemu prvej inštancie poukázal súčasne na postoj žalovanej v konaní, ktorá síce mala záujem o mimosúdne riešenie sporu, avšak nárok žalobcu v celom rozsahu sporovala a to v priebehu celého konania. Z tohto dôvodu v súlade s ustanovením § 153 ods. 2 CSP súd neprihliadol na tieto skutkové tvrdenia, nakoľko neboli uplatnené včas. Bolo zrejmé, že pre zistenie skutočností potrebných pre záver súdu o uplatnení tejto výnimky zo zákonnej zásady by sa vyžadovalo nariadenie ďalšieho termínu pojednávania.

11. Prvoinštančný súd priznal žalobcovi popri istine aj úroky z omeškania, nakoľko sa žalovaná dostala do omeškania s úhradou paušálnej náhrady výdavkov. Žalovaná sa zaviazala uhradiť paušálnu náhradu výdavkov v lehote 5 dní od márneho uplynutia lehoty, kedy malo dôjsť k podpisu kúpnej zmluvy. Vzhľadom k tomu, že k podpisu zmluvy malo dôjsť do lehoty 31.12.2020, súd priznal úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po splatnosti pohľadávky, t. j. od 6.1.2021 a to v zákonnej výške 5 % ročne v zmysle § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z., keďže základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná ku dňu omeškania bola 0 %. Súčasne súd priznal žalobcovi náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 158,45 eur (pozostávajúce z jedného úkonu právnej služby v sume 121,17 eur a režijný paušál za rok 2021 v sume 10,87 eur a DPH v sume 26,41 eur), v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 13a ods. 1 písm. d) Vyhlášky č. 655/2004 z. z. za predžalobnú výzvu zo dňa 13.5.2021, ako trovy vzniknuté v predsúdnom štádiu konania. Ich oprávnenosť žalovaná v konaní žiadnym spôsobom nerozporovala, a preto ich súd považoval za nesporné a žalobcovi priznal v ním uplatnenej výške.

12. Súd doplnil, že nevykonal dôkaz výsluchom svedkov navrhnutých žalovanou: pán K., pani L., pani E., nakoľko nebol relevantný pre rozhodnutie v tomto spore, v ktorom si žalobca uplatňoval v zmysle zmluvy o budúcej kúpnej zmluvy paušálnu náhradu výdavkov. Uvedení svedkovia totiž mali potvrdiť, v akom stave sa chatka nachádzala, čo však nebolo relevantné pre tento spor. Súčasne výsluch realitného makléra súd nepovažoval za hospodárny, ktorý by neuviedol iné skutočnosti, ako tie, ktoré vyplývali z listinných dôkazov založených do súdneho spisu, s odkazom najmä na mailovú komunikáciu na č. I. 99-100.

13. Na základe vyššie uvedeného prvoinštančný súd uzavrel, že žaloba bola podaná dôvodne, nakoľko zo strany žalovanej došlo k porušeniu povinnosti zo zmluvy, čím žalobcovi vznikol nárok na paušálnu náhradu výdavkov v sume 3.000 eur, ako i na paušálnu náhradu výdavkov spojenú s uplatnením pohľadávky v sume 158,45 eur a na úroky z omeškania. Súd preto žalobe v celom rozsahu vyhovel.

14. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd vychádzal z rozhodnutia vo veci samej, keď žalobca bol v konaní plne úspešný, a preto mu súd priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd podľa § 262 ods. 2 C. s. p. po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením. Právna zástupkyňa žalovanej v rámci záverečnej reči poukázala na dôvody hodné osobitného zreteľa, t. j. oslobodenie od platenia súdnych poplatkov žalovanej v konaní sp. zn. 19C/35/2021, vek, skutočnosť, že žalovaná je vdova starajúca sa o dieťa v pestúnskej starostlivosti majúca za to, že by nebolo primerané od nej žiadať náhradu trov konania. S ohľadom na tieto skutkové tvrdenia právnej zástupkyne žalovanej v rámci záverečnej reči súd uvádza, že obsahom záverečnej reči je stručné a vecné zhrnutie substancovaných skutkových tvrdení, vyjadrenie k priebehu a výsledkom dokazovania ako i k právnej stránke sporu. Neboli navrhnuté ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania. Aby súd mohol rozhodnúť podľa § 257 CSP vyžaduje sa splnenie dvoch kumulatívnych podmienok a to: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Použitie tohto ustanovenia znamená odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok konania a zodpovednosti za zavinenie, pretože má dopad na toho, kto by mal inak právo na náhradu trov konania. Aplikácia ustanovenia prichádza do úvahy, keď sú v konaní naplnené zákonné predpoklady na priznanie práva na náhradu trov konania, avšak z osobitných dôvodov súd náhradu trov neprizná. Dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajú v okolnostiach danej veci alebo v okolnostiach na stranách sporu. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči strane a aby neodporovalo dobrým mravom. Z uvedeného tak jednoznačne vyplýva, že aplikácia ustanovenia § 257 CSP je daná len vo výnimočných prípadoch, keď z dôkazov predložených do konania je zrejme uplatnenie uvedeného ustanovenia. Pre záver súdu o použití tohto ustanovenia nepostačujú len skutkové tvrdenia uvedené stranou sporu v rámci záverečnej reči, ale vyžaduje sa preukázanie týchto skutkových tvrdení. Pritom na jednej strane sú aspekty sociálne a na strane druhej aj okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde a postoj v konaní, ako pomery druhej strany. Ustanovenie § 257 CSP neslúži na zmiernovanie, alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami sporu a jeho použitie neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná, alebo že zárobková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako protistrany. Uvedené ustanovenie slúži na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok. V danom prípade žalovaná v priebehu celého konania popierala nárok žalobcu, a to aj po predbežnom právnom posúdení vyjadrenom súdom, keď nakoniec v rámci záverečnej

reči uvádzala ďalšie skutkové tvrdenia ohľadom svojho sociálneho postavenia, ktoré však nepodložila relevantnými dôkazmi, domáhajúc sa aplikácie § 257 CSP. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane žalovanej súd nemal nielen preukázanú, ale ani včas tvrdenú. Aj tu súd poukázal na sudcovskú koncentráciu konania, v ktorej bola žalovaná poučená o povinnosti uplatniť prostriedky procesnej obrany včas s následkom na ich neprihliadnutie. Prítom bola žalovaná v spore zastúpená advokátom, ktorý si navyše musel byť vedomý následkov neuplatnenia prostriedkov procesnej obrany včas. Súčasne sa súdu nejavilo ako spravodlivé uplatniť uvedenú výnimku zakotvenú v § 257 CSP, keď žalobca dôvodne uplatnil svoj nárok, bol v celom rozsahu úspešný a svoje práva bránil účelne, na rozdiel od žalovanej, ktorá účelovo bránila svoje práva, navyše prostriedky procesnej obrany neuplatnila včas. Z tohto dôvodu žalobcovi ako úspešnej strane sporu súd priznal plnú náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. O ich výške rozhodne po právoplatnosti rozsudku súdny úradník samostatným uznesením.

15. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala žalovaná prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec nesprávne právne posúdil, nevykonala navrhované dokazovanie, s čím sa nevysporiadala a domáhala sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh zamietne a žalovanej prizná nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

16. Na margo záverov súdu, že strany sa pred podpisom zmluvy oboznámili s jej obsahom a teda zmluva mala byť uzavretá platne uviedla, že ak si aj zmluvné strany zmluvu pred podpisom prečítajú, neznamená to, že v zmluve sa nenachádzajú ustanovenia, ktoré sú neplatné. Žalovaná nepredpokladala a nevedela, ako dlho môže trvať majetkové vysporiadanie pozemkov pod chatou, nemala na to dosah, ani vplyv, aj preto navrhla, aby súd vykonal dopyt na Slovenský zväz záhradkárov, základná organizácia Trstín Rosuchov ako aj na Slovenský pozemkový fond v Trenčíne za účelom verifikácie, či boli nejaké pozemky v danej lokalite už majetkovo vysporiadané, či to bolo možné alebo nie, či sa žalovaná o vec aktívne zaujímal. Takýto dôkaz súd nielenže nevykonala, ale v rámci odôvodnenia sa s ním nevysporiadala. Toto dokazovanie malo vplyv na ne/možnosť plnenia zo strany žalovanej. Ako mohla žalovaná vedieť, že je takmer nemožné (ak nie vylúčené), aby prišlo k majetkovému vysporiadaniu v dohodnutej lehote. Ako môže súd vyhodnotiť to, že zmluva bola vypracovaná realitnou kanceláriou, keď táto síce prijala províziu od žalovanej, ale konala celkom zjavne proti jej záujmom, pretože ako skúsený subjekt mala určité vedomosti o tom, ako funguje SPF a napriek tomu na riziko žalovaných neupozornila. Dojednanie, predmetom ktorého je nemožné plnenie, je neplatné, resp. nesplnený záväzok zaniká. Nejde o nechotu žalovanej plniť, ale o plnenie, na ktorého výsledok nemala žalovaná vplyv. V tomto smere sa súd nevysporiadala s argumentáciou žalovanej. Poukázal síce na český judikát, avšak nepretavil ho do svojich úvah a rozsudok je preto v tejto časti nepreskúmateľný. Ak súd uzavrel, že nárok závisel od toho, či prišlo k porušeniu povinnosti zo zmluvy alebo nie, bolo dôvodným sa zaoberať aj tým, či žalovaná mala objektívnu možnosť podľa zmluvy plniť alebo nie a či údajné porušenie povinnosti záviselo od aktivity žalovanej alebo bolo možné od nej oprávnene očakávať splnenie si povinnosti zo zmluvy. Ak by žalovaná už mala pozemok vo vlastníctve, jednoznačne by konala v zmysle zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Keďže k majetkovému vypořádaniu neprišlo v stanovenej lehote, žalovaná mala nulovú šancu plniť a to bez jej zavinenia. Odvolateľka tiež poukázala na to, že žalobca mal chatu k dispozícii, neutrpel žiadnu ujmu, naopak, na úkor žalovanej poberal pôžitok z jej vlastníctva, keď nehnuteľnosti užíval od 25.8.2018 do februára 2021, pričom žalovanej neuhrádzal žiadne nájomné, ktorého výška v rozhodnom období bola v rozpätí od 220,- Eur do 250,- Eur mesačne bez energií, pričom žalovaná bola na svojich právach užívať chatu obmedzená cca 30 mesiacov. Žalobcovi prítom žiadne náklady nevznikli. Investície, ktoré preukázal dokladmi, boli na úrovni cca 800,- Eur, čo je diametrálne vzdialené od paušálnej náhrady výdavkov – zmluvnej pokuty, ktorej sa on domáha. Takýto vzťah je celkom zjavne nerovnovážny a ide o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi odporujúci princípu spravodlivosti. Ani s týmito okolnosťami, ktoré žalovaná opakovane namietala, sa súd v odôvodnení vôbec nevysporiadala. Postupom súdu tým prišlo k porušeniu práva na spravodlivý proces odňatím práva konať, porušením práva na spravodlivý proces a riadne preskúmateľné odôvodnenie rozsudku. Rozhodnutie je arbitrálne, súd argumentuje ako keby obhajoval žalobcu a jeho práva. Súčasne súd mal ex offio skúmať možnosť znížiť neprimerane vysokú zmluvnú pokutu podľa § 545a Občianskeho zákonníka. Žalobcovi škoda nevznikla, naopak, mal osoh z užívania chaty, preto nebolo potrebné porovnávať o koľko by mala byť zmluvná pokuta vyššia, ako vzniknutá škoda.

17. Odvolateľka pokračovala, že súd mal z podania žalovanej aj z uznesenia o nespojení vedomosť o tom, že sa vedie konanie pod sp. zn. 19C/35/2021, preto súd nesprávne hodnotí, že sa o pomeroch žalovanej dozvedel až zo záverečnej reči zástupkyne žalovanej, keď mal tieto zo svojej úradnej činnosti poznať. Súčasne nie je pravdou, že by žalovaná neargumentovala svojou ťaživou sociálnou situáciou, keďže vo svojom stanovisku zo dňa 8.7.2021 k odporu, ktoré je súčasťou spisu odkázala na svoj vek, zdravotný stav, sociálny status (vdova, ktorá sa stará o osvojené maloleté dieťa). Zo spisového materiálu teda vyplývajú osobné pomery žalovanej, ktoré žalobca nesporeval. Preto nebolo dôvodné ich preukazovať. Navyše navrhovali spojenie vecí z č.k. 19C/35/2021, kde žalovaná bola oslobodená od platenia súdnych poplatkov a svoje pomery riadne zdokladovala. Tiež je zrejmé, že žalovaná má 67 rokov. Je pritom invalidnou dôchodkyňou s výškou dôchodku 383,- Eur a súčasne poberá vdovský dôchodok 170,10 Eur. Je vylúčené, aby žalovaná dokázala jednorazovo uhradiť žalovanú sumu s príslušenstvom, a už vôbec nie do troch dní od právoplatnosti rozsudku. K odvolaniu žalovaná pripojila tlačivo na dokladovanie pomerov a navrhla oslobodenie od platenia súdnych poplatkov z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a to nie len pre okolnosti prípadu, ale aj vzhľadom na sociálne postavenie žalovanej vníma podľa § 257 CSP dôvodnosť nepriznania náhrady trov konania.

18. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému odvolaniu žalovanej prostredníctvom svojho právneho zastúpenia navrhol, aby odvolací súd odvolanie žalovanej odmietol z dôvodu, že nemá náležitosti podľa § 363 CSP alternatívne, aby napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny a žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100%. Rozhodnutie považuje za správne a zákonné, keď súd prvej inštancie sa dostatočným spôsobom vysporiadal so skutkovým a právnym stavom a vykonal k tomu aj relevantné dôkazy, na ktorých podklade dospel k jednoznačnému záveru o dôvodnosti žaloby.

19. Odvolacie dôvody žalovanej podľa neho nemajú oporu v samotnom texte odvolania, sú v odvolaní iba vymenované bez toho, aby mali reálny základ v obsahovej stráne odvolania. Pokiaľ žalovaná argumentuje tým, že súd nevykonal dopyt na Slovenský zväz záhradkárov ako aj Slovenský pozemkový fond, vykonanie týchto dopytov nebolo pre spor absolútne relevantné. Irelevantnou je aj argumentácia ohľadom údajnej nemožnosti plnenia s poukazom na znenie ust. § 575 ods. 2 OZ. V danom prípade sa nejedná o nemožnosť plnenia, pretože žalovaná sa nezaviazala k niečomu, čo nie je absolútne možné plniť. To, že neprišlo k majetkovému vyporiadaniu pozemku v stanovenej lehote, a preto mala žalovaná nulovú šancu plniť bez jej zavinenia, ako to uvádza v odvolaní, nie je pre spor podstatné, pretože ak sa chcela vyhnúť zaplateniu paušálnej náhrady, mohla od zmluvy odstúpiť. Predmetom žaloby nie je požiadavka na splnenie povinnosti vyporiadať pozemok, ale splnenie povinnosti zaplatiť paušálnu náhradu. Pokiaľ by chcela žalovaná argumentovať § 37 ods. 2 OZ, takáto argumentácia neobstojí z dôvodu, že žalovaná nemusela so zmluvou súhlasiť, mohla si zistiť akým spôsobom prebieha prevod pozemkov a koľko to asi trvá, a zároveň nejde o situáciu, kedy je absolútne objektívne vylúčený prevod pozemkov. V tejto súvislosti odkázal na komentár k § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka (Števec a kol., C.H. Beck, 2019) ako aj rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25 Cdo 1569/2001, podľa ktorého neplatnosť podľa § 37 ods. 2 OZ predpokladá, že ide o počiatočnú objektívnu a trvalú nemožnosť plnenia, a to buď právnou, alebo fyzickou, ak je plnenie fakticky právne nemožné. Poukázal tiež na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 MCdo 21/2011 so záverom, že právne úkony treba vykladať skôr tak, aby platili, než ako by neplatili. Súd prvej inštancie správne poukazuje na to, že žalovaná napr. mohla od zmluvy odstúpiť a vyhnúť sa paušálnej náhrade výdavkov, čo neurobila. Ak by neuzavretie zmluvy zapríčinil žalobca, tiež by bol povinný zaplatiť túto náhradu. Zmluvu tak možno jednoznačne považovať za vyváženú a rovnocennú pre obe zmluvné strany. Žalovaná nijako nepreukázala spotrebiteľský charakter sporu ani to, že by ju k podpisu niekto nútil. Zmluvu pripravila realitná kancelária, ktorú zabezpečila žalovaná. Vyhovárať sa v odvolacom konaní na to, že je laikom je tak absolútne účelové, nevhodné a bezpredmetné. Žalovaná si to mohla overiť predtým, ako podpísala zmluvu.

20. Pokiaľ žalovaná argumentuje tým, že bola údajne vylúčená z užívania chaty a žalobca jej neuhradil nájomné, tieto tvrdenia nemajú súvis s predmetným konaním. Keďže bola dojednaná paušálna náhrada nákladov, žalobca nemusí preukazovať náhradu škody. Napokon zmluvná pokuta je v právnej teórii označovaná ako paušalizovaná náhrada škody, pre spor tak nebolo relevantné, či sa do chaty niečo zabudovalo alebo nie. V paušálnej náhrade nákladov sú aj práce, resp. opravy, ktoré boli nevyhnutné, no žalobca nedisponuje dôkazmi na ich preukázanie. V prípade zmluvnej pokuty nie je potrebné preukazovať škodu. Žalobca si neuplatňuje nárok na náhradu škody, ale paušálnu náhradu nákladov.

21. Žalobca pokračoval, že nevedno v čom žalovaná vidí konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď žalobca si uplatnil iba nárok, na ktorý mal podľa zmluvy právo. Za nepravdivé a pomerne trúfale označil tvrdenia žalovanej o tom, že súd argumentuje, ako keby obhajoval žalobcu a jeho práva. Z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, prečo neboli vykonané iné dôkazy a prečo súd rozhodol tak, ako rozhodol.

22. K argumentu žalovanej, že súd mal znížiť neprimerane vysokú pokutu, žalobca uviedol, že táto bola absolútne primeraná zabezpečovanej zmluvnej povinnosti, keď chata sa mala previesť za 20.000,- Eur, zmluvná pokuta bola dohodnutá na 3.000,- Eur, čo predstavuje 15%, čo je v právnej praxi akceptovateľné. Zároveň poukázal na vyhlásenie zmluvných strán v čl. IV. bod 4.2 zmluvy posledná veta. V tejto súvislosti odkázal na komentár k § 545a OZ (Števíček a kol., C.H. Beck, 2019), z ktorého zdôraznil názor, že možnosť súdu ex offo znížiť dohodnutú zmluvnú pokutu bez návrhu dotknutého účastníka, je zásahom do kontradiktórnosti občianskeho súdneho konania. Žalovaná pritom ani raz kvalifikovane súd nepožiadala o vykonanie moderácie. Túto požiadavku vznesla až v rámci odvolacieho konania, došlo by teda k porušeniu princípu kontradiktórnosti a rovnosti strán, preto navrhol, aby na ňu odvolací súd v súlade so zásadou koncentrácie konania neprihliadal.

23. Čo sa týka argumentácie o ťaživej životnej situácii, súd vyčítal žalovanej, že svoje tvrdenia nepreukázala. Okrem toho žalovaná argumentuje dôchodkom, avšak nepreukázala chatu, či byt v H.. Zároveň žalobca sa snažil vec riešiť aj mimosúdne, avšak márne, spor tak zapríčinila žalovaná. Vzhľadom na to žalobca navrhol, aby odvolací súd na uvedené neprihliadol.

24. Ďalšie podania v odvolacom konaní strany do spisu nedoručili.

25. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je sčasti dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b) a c) v spojení s § 391 ods. 1 CSP).

26. Predmetom konania je žalobou uplatnený nárok žalobcu na zaplatenie od žalovanej, v zmluve o budúcej kúpnej zmluve uzavretej stranami sporu dňa 21.8.2018, v čl. IV. bod 4.4 dojednanú, náhrada paušálnych výdavkov v sume 3.000,- Eur z dôvodu, že žalovaná porušila svoju povinnosť z predmetnej zmluvy v dohodnutej lehote uzavrieť kúpnu zmluvu.

27. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý je v danej právnej veci viazaný ako rozsahom, tak aj dôvodmi uplatnenými v odvolaní, bolo posúdiť naplnenie odvolacích dôvodov uplatnených žalovanou v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu na spravodlivý proces, písm. f) tohto ustanovenia, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. h) tohto ustanovenia, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, v kontexte s obsahom odvolania žalovanej popísaným vyššie.

28. Žalovaná v podanom odvolaní namietala, že dojednanie, ktorého predmetom je nemožné plnenie, je neplatné, resp. nesplnený záväzok zaniká, s tým, že nešlo o neochotu žalovanej plniť, ale o plnenie, na ktorého výsledok nemala žalovaná vplyv, ktoré nezáviselo od jej vôle, pričom mala nulovú šancu plniť bez jej zavinenia.

29. Prvoinštančný súd na vec aplikoval ust. § 37 ods. 2 OZ, podľa ktorého právny úkon, ktorého predmetom je plnenie nemožné, je neplatný. V ods. 34 odôvodnenia preskúmaného rozsudku iba stručne uviedol, že následné tvrdenia žalovanej o neplatnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z dôvodu nemožnosti plnenia považoval za účelové s odkazom tiež na rozhodnutie Rv I 390/1944, z ktorého citoval, že nejde o nemožnosť plnenia, ale o „nedostižnosť“, ak nastali po uzavretí zmluvy okolnosti, pre ktoré je jej plnenie spojené pre dlžníka s takou námahou a obeťou, ktorú mu nemožno rozumne pričítať.

30. Citované ustanovenie zakotvuje počiatočnú objektívnu nemožnosť reálneho splnenia predmetu plnenia, ktorá môže byť právna, keď predmet plnenia je neuskutočniteľný následkom právnej nemožnosti plnenia v dôsledku právnej prekážky, alebo fyzická, ktorá spočíva v tom, že predmet plnenia je objektívne fakticky neuskutočniteľný. Ak zmluvná strana v čase uzavretia zmluvy nedisponuje právom, ktoré prevádza, ale je spôsobilá ho nadobudnúť do času plnenia povinnosti zo zmluvy, nejde nemožné plnenie. Je pritom potrebné skúmať, či strana bola spôsobilá v čase podpisu zmluvy získať právo, ktoré má byť predmetom prevodu a ak súd dospeje k názoru, že áno, nedošlo k neplatnosti zmluvy z dôvodu nemožnosti plnenia v zmysle § 37 ods. 2 OZ. Prvoinštančný súd sa s otázkou počiatočnej nemožnosti plnenia z uvedených hľadísk riadne a preskúmateľne nevyporiadal.

31. Ak by súd nezistil absolútnu neplatnosť zmluvy ex tunc pre nemožnosť predmetu plnenia podľa § 37 ods. 2 OZ, do úvahy by potom prichádzala následná dodatočná nemožnosť plnenia upravená v súdom prvej inštancie neaplikovanom ust. § 575 OZ.

32. V zmysle § 575 ods. 1 OZ ak sa plnenie stane nemožným, povinnosť dlžníka plniť zanikne. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia plnenie nie je nemožné, najmä ak ho možno uskutočniť aj za sťažených podmienok s väčšími nákladmi, alebo až po dojednanom čase.

33. V zmysle ostatne citovaného ustanovenia, ak počas trvania záväzkového vzťahu nastane taká právna skutočnosť, ktorá robí pôvodné plnenie objektívne fakticky neuskutočniteľným, dochádza tým k nemožnosti plnenia a ex lege k zániku povinnosti dlžníka plniť. Ide o faktickú nemožnosť poskytnúť plnenie z objektívnych dôvodov, ktorá je univerzálna, znemožňuje plnenie absolútne pre každého v postavení dlžníka. Táto nemožnosť plnenia musí byť následná, faktická, objektívna a trvalá. Posudzuje sa objektívne. Z citovaného ustanovenia možno tiež vyvodiť, že pokiaľ je dôvodné očakávať, že záväzok bude splniteľný v budúcnosti, ide iba o prechodnú, dočasnú nemožnosť plnenia, ktorá nespôsobuje zánik záväzku. Prvoinštančný súd cit. ust. § 575 OZ, napriek tomu, že žalovaná v priebehu celého konania poukazovala na nemožnosť plnenia jej záväzku (ktorú v zmysle zásady iura novit curia nemusela právne kvalifikovať) neaplikoval a s jeho dopadom na danú vec sa nijako nevyporiadal.

34. Odvolateľka tiež namietala, že keďže k majetkovému vyporiadaniu (dotknutých pozemkov) neprišlo v stanovenej lehote, žalovaná mala nulovú šancu plniť a to bez jej zavinenia.

35. V zmysle § 545 ods. 3 OZ (súdom prvej inštancie neaplikovaného) ak z dohody nevyplýva niečo iné, nie je dlžník povinný zmluvnú pokutu zaplatiť, ak porušenie povinnosti nezavinil.

36. Zavinenie je subjektívnym predpokladom vzniku zodpovednosti. Pri jeho skúmaní sa vychádza z ustanovení trestného práva, ktoré s poukazom na jeho zložku rozumovú (vedomostnú) a zložku vôľovú (ovládaciú) rozlišuje úmyselné zavinenie vo forme priameho úmyslu alebo nepriameho úmyslu a nedbanlivostné zavinenie vo forme vedomej alebo nevedomej nedbanlivosti. Keďže ust. § 545 ods. 3 OZ neuvádza formu zavinenia, pri jeho skúmaní sa vychádza z kritéria, že dospelý človek, pokiaľ netrpí duševnou poruchou, je schopný rozpoznať protiprávnosť svojho konania a následok, ktorý z toho hrozí a ovládnuť svoje konanie, prípadne od neho upustiť. Východiskom preto je konanie riadnej a rozumnej osoby v danej situácii a konkrétnom prípade. Nevedomá nedbanlivosť (keď škodca nevedel, že môže spôsobiť škodu, avšak vzhľadom na okolnosti a svoje osobné pomery o tom mal a mohol vedieť) sa preto v zmysle § 545 OZ prezumuje a dôkazné bremeno o nedostatku zavinenia zaťažuje dlžníka (komentár k Občianskemu zákonníku I., Nakladateľstva C.H.Beck, rok 2015, strana 1887). Napriek tomu, že žalovaná sa v priebehu celého prvoinštančného konania bránila tým, že plnenie, ku ktorému sa zaviazala, bolo nesplniteľné a nezávislé od jej pôsobenia a konania a teda nesplnenie povinnosti nezavinila, prvoinštančný súd na vec vyššie citované ust. § 545 ods. 3 OZ neaplikoval a v odôvodnení preskúmaného rozsudku sa s jeho následkami na danú vec nijako nevyporiadal.

37. Keďže s poukazom na vyššie uvedené, dôkazné bremeno o nedostatku zavinenia v zmysle § 545 ods. 3 OZ, pri východisku, že na strane žalovanej išlo o nevedomú nedbanlivosť, zaťažovalo žalovanú, ktorá v tejto súvislosti navrhla vykonať dôkazy dopytom na Slovenský zväz záhradkárov, ZO Trstín Rosuchov a Slovenský pozemkový fond v Trenčíne, ohľadom možnosti majetkového vyporiadania pozemkov v danej lokalite, bolo potom dôvodným, aby prvoinštančný súd (ak uzavrel, že nebola daná počiatočná ani dodatočná nemožnosť plnenia a teda neplatnosť dojednania o zmluvnej pokute) s cieľom posúdenia veci z hľadiska § 545 ods. 3 OZ, za účelom zodpovedania otázky zavinenia žalovanej na porušení danej povinnosti, predmetné dôkazy vykonal.

38. Skutočnosť, že žalobca cca 30 mesiacov bezodplatne užíval predmetné nehnuteľnosti, pri ktorých výška bežného nájomného predstavuje 220,- až 250 Eur mesačne, je pre rozhodnutie danej veci irelevantné. Napokon žalovaná tento svoj nárok urobila predmetom iného súdneho konania. Pokiaľ sa preto prvoinštančný súd týmito otázkami nezaoberal, keďže nebol predmetom tohto sporu a pre rozhodnutie veci boli irelevantné (ods. 35 odôvodnenia), postupoval správne.

39. Odvolateľka tiež poukazuje na povinnosť súdu ex offo moderovať predmetnú zmluvnú pokutu s odkazom na § 545a OZ. Prvoinštančný súd citované ustanovenia na danú vec neaplikoval, v odôvodnení sa s touto otázkou ani nevysporiadal. Z obsahu spisu pritom vyplýva, že žalovaná návrh na moderáciu výšky zmluvnej pokuty v zmysle § 545a Občianskeho zákonníka v priebehu prvoinštančného konania nepodala, prvýkrát túto procesnú obranu použila až v podanom odvolaní a to bez toho, aby preukázala splnenie niektorej z podmienok v zmysle § 366 písm. a) až d) CSP pre prípustnosť v odvolaní použiť prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie. Táto novota uplatnená odvolateľkou v odvolaní bola neprípustná a nebolo možné na ňu v odvolacom konaní prihliadať.

40. V tejto súvislosti sa ale bolo potrebné vysporiadať tiež s tým, či ust. § 545a OZ (súdom prvej inštancie neaplikovateľ) ukladá súdu ex offo aj bez návrhu vyhodnocovať podmienky pre moderáciu výšky zmluvnej pokuty.

41. V zmysle § 545a OZ neprímerane vysokú zmluvnú pokutu môže súd znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti. Ak veriteľ nie je oprávnený požadovať náhradu škody spôsobenej porušením povinnosti, na ktorú sa zmluvná pokuta vzťahuje, súd prihliadne aj na výšku škody, ktorá porušením povinnosti vznikla a na to, o koľko zmluvná pokuta presahuje rozsah vzniknutej škody.

42. Prvoinštančný súd sa ani s ostatne citovaným ustanovením OZ v odôvodnení preskúmaného rozsudku nevysporiadal a nezaujal stanovisko, či súd môže moderovať výšku zmluvnej pokuty v zmysle ním neaplikovaného § 545a OZ bez návrhu ex offo, alebo pri zohľadnení zásady kontradiktórnosti občianskeho súdneho konania a rovnosti strán sporu nemá oprávnenie ex offo dohodnutú zmluvnú pokutu znižovať bez návrhu dotknutého účastníka a preto cit. ust. nepoužil, za situácie, že v právnej verejnosti rezonujú oba odlišné názory. V tomto rozsahu je napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu nedostatočne odôvodnený a v dôsledku toho nepreskúmateľný.

43. Pokiaľ ide o námietku odvolateľky, že predmetná zmluva, resp. dotknuté zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute je neplatné pre rozpor s dobrými mravmi, prvoinštančný súd sa s touto otázkou vysporiadal v ods. 34, 35 odôvodnenia preskúmaného rozsudku a vyslovil názor, že tomu tak nie je.

44. V zmysle súdom prvej inštancie aplikovaného § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

45. V zmysle ust. § 3 ods. 1 OZ (súdom prvej inštancie necitovaného) výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

46. Dobré mravy slovenský právny poriadok nedefinuje, ale možno ustáliť, že ide o základné všeobecne uznávané a v spoločnosti panujúce morálne zásady, ktoré sa týkajú vzťahov a konania medzi ľuďmi. Najvyšší súd v R 5/2009 definoval dobré mravy ako obvyklé, poctivé a spravodlivé správanie sa, ktoré zodpovedá základným v spoločnosti prevládajúcim morálnym zásadám. Rozpor s dobrými mravmi zakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu aj v prípade, ak účastníci o nej nevedeli a to od počiatku

ex tunc. V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu SR I.ÚS 242/07 je pritom potrebné uplatniť prioritu výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady.

47. Neplatným pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 39 OZ mal byť právny úkon – predmetná zmluva o budúcej kúpnej zmluve v časti čl. IV. bod 4.4, kde zmluvné strany dojednali (i keď priamo nepoužili termín zmluvná pokuta, ale podľa rozhodujúceho obsahu dojednania) zmluvnú pokutu v znení: „Ak budúci predávajúci poruší povinnosť v dojednanej lehote uzavrieť kúpnu zmluvu z akéhokoľvek dôvodu na jeho strane alebo ak budúci predávajúci prevedie vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na inú osobu ako na budúceho kupujúceho alebo ak poruší ustanovenia bodov 1.4, 3.1, 3.2 alebo 3.3 tejto zmluvy, je povinný zaplatiť budúcemu kupujúcemu paušálnu náhradu výdavkov“, ktorá bola dojednaná v čl. IV. bod 4.2 vo výške 3.000,- Eur.

48. Prioritne je potrebné uviesť, že predmetné dojednanie obsahuje všetky náležitosti dohody o zmluvnej pokute v zmysle právnej úpravy obsiahnutej v § 544 a § 545 OZ, keď okrem zachovania písomnej formy, je vymedzená zmluvná povinnosť, ktorá má byť zabezpečená a v dojednaná je aj jednoznačná výška zmluvnej pokuty. Samotné zabezpečenie zmluvnej povinnosti predávajúcej žalovanej uzavrieť dohodnutú kúpnu zmluvu v zmluve stanovenej lehote, sa nejaví ako rozporné s dobrými mravmi. Odvolací súd je toho názoru, že predmetné dojednanie o zmluvnej pokute sa neprieči dobrým mravom ani z hľadiska jej výšky, keďže suma 3.000,- Eur predstavuje 15% z dohodnutej kúpnej ceny, čo sa javí ako štandardné, nie rozporné s dobrými mravmi. V tejto súvislosti bolo tiež nevyhnutné prihliadnúť na okolnosti, na ktoré poukázal aj prvoinštančný súd a to, že žalovaná predmetnú zmluvu uzavrela slobodne bez akéhokoľvek nátlaku, či tiesne, text zmluvy pripravovala realitná kancelária, ktorú vybrala sama žalovaná a to podľa priebežných požiadaviek zmluvných strán, keď žalovaná mala možnosť sa s obsahom zmluvy oboznámiť, s jej ustanoveniami bola uzrozumená, pričom sám žalobca žiadal posunutie termínu uzavretia budúcej zmluvy zo žalovanou navrhovaného 31.12.2019 na neskorší termín 31.12.2020. Keďže k zaplateniu zmluvnej pokuty by bol v zmysle predmetnej zmluvy zaviazaný i žalobca ako budúci kupujúci pri porušení jeho zmluvných povinností, nemožno hovoriť ani o hrubom nepochopení práv a povinností zmluvných strán. Zohľadniac všetky uvedené okolnosti daného prípadu a text dotknutého dojednania, odvolací súd zhodne s prvoinštančným nezistil, že by ním došlo k narušeniu obvyklých morálnych zásad, či poctivého a spravodlivého správania sa, žiadne nespravodlivé alebo nevyvážené usporiadanie vzájomných práv a povinností zmluvných strán. Predmetné dojednanie tak i v zmysle názoru odvolacieho súdu nie je rozporné s dobrými mravmi a nie je preto daná jeho absolútna neplatnosť v zmysle § 39 OZ.

49. Obdobne z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd nepovažoval za rozporný s dobrými mravmi ani výkon práva žalobcu na zaplatenie predmetnej zmluvnej pokuty v zmysle cit. § 3 ods. 1 OZ, v dôsledku čoho nebol dôvod na nepriznanie právnej ochrany žalobcovi. Samotná skutočnosť, že žalobca dotknuté nehnuteľnosti cca 30 mesiacov bezodplatne užíval, za situácie, že žalovaná sa v inom súdnom konaní domáha odplaty za toto užívanie, nie je spôsobilý založiť rozpor výkonu práva žalobcu na zmluvnú pokutu s dobrými mravmi.

50. Ďalšie odvolacie argumenty odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné (alebo vzhľadom na vrátenie veci za predčasné) bez potreby sa nimi osobitne vysporiadavať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi/stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi/stranami konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka/strany konania, ktorú nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov/strán konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na každú otázku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava (II. ÚS 78/05). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu odvolateľa zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, vzhľadom na uvedené závery už irelevantnú a nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, i s poukazom na princíp hospodárnosti konania (čl. 17 OSP), odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

51. S poukazom na vyššie uvedené odvolacím súdom, prvoinštančný súd predovšetkým vec nesprávne právne posúdil, keď na vec neaplikoval vyššie poukávané zákonné ustanovenia (v zmysle zásady iura novit curia), následne vec z hľadísk hypotéz daných právnych noriem ani právne nevyhodnotil a neprijal náležité právne závery (čím bol naplnený odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP), nadväzne pre prípad platnosti dojednaní o zmluvnej pokute neskúmal otázku zavinenia žalovanej a nevykonal za tým účelom navrhnuté dôkazy a tiež rozhodnutie v naznačenom rozsahu riadne neodôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP (čím bol naplnený odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP). S poukazom na uvedenú argumentáciu, po vyčerpaní relevantných odvolacích dôvodov žalovanej potom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil a vec v zmysle § 391 ods. 1 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

52. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní, súc pritom viazaný vyslovenými právnymi názormi odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), bude riadne a vyčerpávajúco sa vysporiadať prioritne s otázkou prípadnej neplatnosti dojednaní strán o zmluvnej pokute v dotknutej zmluve o budúcej kúpnej zmluve z hľadiska ust. § 37 ods. 2 OZ, ak podľa záverov súdu nebude právny úkon absolútne neplatný pre nemožnosť plnenia, potom posúdiť zánik záväzku žalovanej v zmysle dodatočnej nemožnosti plnenia podľa § 575 OZ. Ak súd dospeje k záveru, že dojednanie o zmluvnej pokute je platné a účinné, potom posúdiť povinnosť žalovanej zmluvnú pokutu zaplatiť v zmysle § 545 ods. 3 OZ v súvislosti s otázkou jej zavinenia a ak dospeje k názoru, že zavinenie žalovanej je dané, prípadne, že z dohody vyplýva, že nebolo potrebné, potom posúdiť možnosť moderovania predmetnej zmluvnej pokuty v zmysle § 545a OZ. V prípade potreby súd v súlade s CSP prípadne doplní dokazovanie. Následne prvoinštančný súd vo veci opätovne rozhodne, pričom rozhodnutie je nevyhnutné náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 prípadne 3 CSP riadne a preskúmateľne odôvodniť. V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP). Keďže došlo k vráteniu veci na súd prvej inštancie, prvoinštančný súd rozhodne aj o žiadosti žalovanej o oslobodenie od súdnych poplatkov (č.l. 126 a n.).

53. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).